

(твое ім'я та прізвище)

НАУКОВО-ПОПУЛЯРНА ТЕМАТИЧНА ПРИРОДНИЧА ГАЗЕТА ДЛЯ РОЗУМНИКІВ І РОЗУМНИЦЬ

Книга. – Він непоганий медонос. Його квіти схожі на березові сережки. А ще, – продовжувала Книга, – під дубом любляють рости трюфелі. Це найдорожчі гриби, вони ростуть під землею. Щоб відшукати їх, „мисливці” частенько полюють вночі зі спеціально навченими собаками або свинями. Знайти трюфель в Україні – це велика рідкість. А от інші їстівні гриби, наприклад, польський, під дубом ростуть.

Наступна сторінка була справжньою несподіванкою. На стінах висіли рушники, ікони, писанки, зі стелі звисала дитяча колиска. Зернята не відразу зрозуміли, до чого тут дуб.

Дуб та його листя завжди були символами міцності, сили, довголіття. Коли народжувався хлопчик, саджали дуб, купали дитину у відварі дубового листя та робили з дуба колиску. Виявляється, в дуб найчастіше потрапляє блискавка. Тому не варто ховатися під цим деревом під час грози. Та й під іншими не можна, адже блискавка вдаряє у високі предмети. Дубове листя – один з улюблених елементів на писанках та орнаментах на рушниках. До речі, дуб не скидає листя аж до весни. Тому влітку листя на дубі зелене, восени червоне, а взимку – коричневе.

- Листя дуба зображають на гербах деяких країн, наприклад, Німеччини, – пригадав Розумник. – Давайте, намалюємо герб нашого будинку!
- І на ньому теж буде дубове листя, – підхопив Пустунчик.
- І квіти дуба! І жолуді! А ще звірі, які їх любляють...

ДЕРЕВО-МУЗЕЙ

(наукова казка)

Пустунчику уже третій день лежав на дивані зі смартфоном у руках, переглядаючи новини у соцмережах. Лапуня забила тривогу і покликала Розумника.

- Що робити, Розумнику? Пустунчик „завис” у мережі!
- Це справді проблема. Так він стане інтернет-залежним, і згодом йому важко буде спілкуватися в реальному світі. Ми втратимо друга!
- А він такий довірливий! – бідкалася Лапуня. – Уяви, які небезпеки на нього чатують. Будь-хто може випитати його адресу, запросити зустрітися...
- Пустунчик часто діє, як йому заманеться і не завжди дослухається до голосу розуму! А він підказує, що дітям не варто в мережі називати своє справжнє ім'я, повідомляти адресу, домашній телефон, мобільний своїх батьків. Пустунчик навіть не чув розмови друзів.
- Я відволічу його! – Лапуня торкнула друга за плече. – Пустунчику, агов!
- А? Що? Де я? – Пустунчик дивився на Лапуню, наче вперше бачив. – О, це ти, Лапуню. Дивися, у мене новенький смартфон і монопод, ага!
- Дуже до речі! – підхопив Розумник. – Йдемо у двір, і ти зробиш селфі!
- Давайте коло дуба, – запропонувала Лапуня.
- Друзі вибігли з дому, і потрапили на невеличку зелену галявинку, де ріс здоровенний дуб. Пустунчик спробував зробити селфі на його фоні, але нічого цікавого не виходило. „Дуб як дуб, та й все”, – незадоволено бурмотів він. Лапуня тихесенько затисла у долонях листочок дуба, і покликала Чарівну Книгу Природи.
- Ні, не все, – почувся її голос, і на Зернят повіяв теплий вітерець. – Це надзвичайне дерево!

КРОСВОРД ВІД РОЗУМНИКА

- ПО ВЕРТИКАЛІ**
1. Як називають деревину дуба, що довго пролежала у воді?
 2. Горіх, що росте на дубі.
 3. Напій, що готують з плодів дуба.

- ПО ГОРИЗОНТАЛІ:**
4. Найдорожчий гриб, який можна знайти під дубом.
 5. Птах, що полює жолуді та повзає вверх-вниз по стовбуру.
 6. Виріб з дуба для зберігання солінь.

Відповіді: 1 – морт, 2 – жолудь, 3 – каво, 4 – трюфель, 5 – повзик, 6 – діжка.

Автор газети

Кільдій Тетяна Андріївна, переможець ІІ Всеукраїнського Інтернет конкурсу „УЧИТЕЛЬ РОКУ - 2017” у номінації „ПОЧАТКОВА ШКОЛА” учитель СШ № 264 м. Києва.

Передплатний індекс 89454

Головний редактор:
Дарія Біда, тел.:(032) 236-71-24,
e-mail: dabida@mis.lviv.ua
Дизайн і верстка: Каріне Мкртчян-Адамян

Підписано до друку 22.02.17,
формат 60x84/8.
Друк офсетний. Наклад 12 000 прим.
Адреса редакції: 79038, м. Львів,
а/с 9838. Надруковано в друкарні
ТОВ „Видавничий дім „УКРПОЛ”.

– Та воно таке старе, як музейний експонат! – пхикнув Пустунчик.

– Даремно ти смієшся! Дерево – це справді маленький музей. Я чув, що на Рівненщині росте велетенський дуб – ботанічна пам'ятка природи місцевого значення в Україні. А наш дуб – це пам'ятка природи нашого подвір'я, а може й міста! – обурився Розумник.

Не встигнув Пустунчик очима кліпнути, як Чарівна Книга розкрилася, і друзі опинилися у великій залі, посеред якої стояв експонат – велетенський Жолудь.

– Це перша зала музею, Зала Жолудя. Ви легко впізнаєте дуб за його плодами, а за формою жолудя розпізнаєте породу дуба. Мабуть, ви звертали увагу в парку, що жолуді є і круглі, і продовгуваті. А чи знаєте ви, яка користь від жолудів?

– На уроках праці ми робили з жолудів тваринок! – пригадала Лапуня.

– Але це не все, – усміхнулася Чарівна Книга Природи. – Жолуді – це посівний матеріал для вирощування дубів. І не тільки. Дивіться!

Зернята опинилися у лісі. Вони бачили птахів і звірів, які полюбляють ласувати плодами могутнього дуба. Тут були і дикі кабани з гострими іклами, і пухнасті руді білки, і сойки, і дятли, і миші, і полівки, і навіть повзики, які примудряються повзати по стовбурах дерев головою вниз.

– А що робить курка поблизу Жолудя? – здивувався Пустунчик.

– Жолудями ласують не лише дикі звірі та птахи, а й домашні – свині та кури. Але для курей жолуді мелють на борошно та печуть з нього хлібці. – Зернята відчули запах хлібців з незвичного борошна. – А ще взимку жолудями можна підгодовувати білок та птахів у парку. Але пам'ятайте: перші плоди, які падають з дерева, уражені шкідниками, їх збирати не слід.

– Та що там тварини, – продовжувала Чарівна Книга. – У голодні часи жолуді рятували людей: з них пекли хліб, варили супи та каші. Головне пам'ятати, що сирі жолуді – отруйні. А от після кулінарної обробки (вимочування та виварювання) отруйні властивості зникають. В наш час жолуді

використовують здебільшого в корейській кухні. Ось подивіться, скільки смаколиків можна приготувати з жолудів! – І Чарівна Книга перегорнула сторінку...

Пустунчик аж смартфон випустив з рук. Скільки запахів! Була тут і кава з жолудів, як заміник натуральної кави. І посипані цукром жолуді, мов ті цукати чи цукерки. А ще невеличка сулія з олією з жолудів. Чарівна Книга розповіла, що таку олію використовували північноамериканські мисливці, щоб замаскувати свій запах в лісі та приманювати здобич. Дубові плоди здавна використовували як лікарський засіб, особливо при отруєннях та проблемах з травленням. А в Давньому Римі вважали, що хліб з жолудів запобігає передчасному старінню і навіть носили амулети з жолудів. Не дивно, адже дуб живе до двох тисяч років.

Книга нечутно відкрила наступну сторінку. Запахло дубовою корою.

– Ви колись бачили корки? Вони теж з кори дуба, але спеціального. Кора звичайного дуба містить багато дубильних речовин. Її використовують при обробці шкіри, щоб надати їй пружності, пластичності та міцності. Інакше зі шкіри чобіт не зшити. Відваром кори дуба можна фарбувати тканини. Кору дуба також цінують в народній медицині.

– Я й подумати не міг, що від дуба може бути стільки користі! – вигукнув Пустунчик.

– Це ще не все, – посміхнулася Чарівна Книга, махнула сторінкою, бризнула в обличчя Зернятам солоною водою і... Зернята потрапили на справжнісінький корабель!

– Він що, – широко відкрила очі Лапуня, – зроблений з дуба?

– Саме так. Дуб не боїться води. Ось погляньте. Це – морта, морений дуб. Він пролежав на дні річки чи болота добру сотню, а то й тисячу років. Дуб у воді міцнішає. Морений дуб – дуже дорогий.

Зернята помацали шматок морти. Він справді був більше схожий на камінь, ніж на деревину.

Лапуня підбігла до бочок і діжок.

– Які гарні! А для чого вони? – запитала вона.

– Можна напої витримувати, можна огірки чи помідори заквасити, капусту з грибочками, яблука. Деревина дуба не має специфічного запаху, як, наприклад, сосна чи береза. Тому бочки та діжки з дуба завжди цінували. Вони слугували не одне десятиліття. Дубовими дошками обкладали криницю, щоб вода в ній завжди була чистою.

– А що далі? – Пустунчик теребив Чарівну Книгу за сторінки.

Далі були різні меблі, і світлих, і темних відтінків. Бо різні породи дубу мають різний відтінок деревини. Виявилось, що з дуба можна зробити папір та олівці.

– Папір можна робити з будь-якого дерева, мене цим не здивуєш, – розсудливо зауважив Розумник. – А є щось, що я не знаю про дуб?

– А чи знаєш ти, що дуб цвіте? Бо без квіток у дуба не буде плодів – жолудів. – посміхнулася

писанка

жолудь

квітучий дуб

дуб

дубова кора